

Kortversion

Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2020 – 2023

vgregion.se/kultur

Innehållsförteckning

Inledning	3
Kortversion av Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020–2023	4
Kort om Västra Götaland	5
Begreppsdefinition.....	6
Kulturens infrastruktur	7
Regional kulturstrategi för Västra Götaland	8
Megatrender förändrar förutsättningarna	9
Fem vägledande perspektiv	10
Fem strategiska områden	11
Regional kulturplan för Västra Götaland 2020–2023	14

Inledning

Kortversion av Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020–2023

Tillsammans med regionfullmäktiges årliga budget styr kulturstrategin regionala satsningar inom kulturområden 2020–2023.

Kulturstrategin berör kommuner, kommunalförbund och aktörer i Västra Götaland och samspelar med kommunala kulturpolitiska dokument. Den vägleder de organisationer som utvecklar och möjliggör kulturen.

Kort om Västra Götaland

- 1 714 000 personer bor i Västra Götaland vilket utgör 16,7 % av Sveriges totala befolkning
- Västra Götaland består av 49 kommuner och fyra kommunalförbund: Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, Göteborgsregionens kommunalförbund, Skaraborgs kommunalförbund
- Regionen och kommunerna lägger tillsammans ca 3,1 miljarder kronor på kultur i Västra Götaland
- Västra Götalandsregionen satsar i snitt 685 kronor per invånare på kultur
- Kommunerna i Västra Götaland satsar i snitt 1115 kronor per invånare på kultur

Källa: SCB 2019 och 2017 samt Samhällets utgifter för kultur 2017, Myndigheten för kulturanalys

Begreppsdefinition

Konstnär: Professionella utövare och upphovspersoner inom alla konstområden.

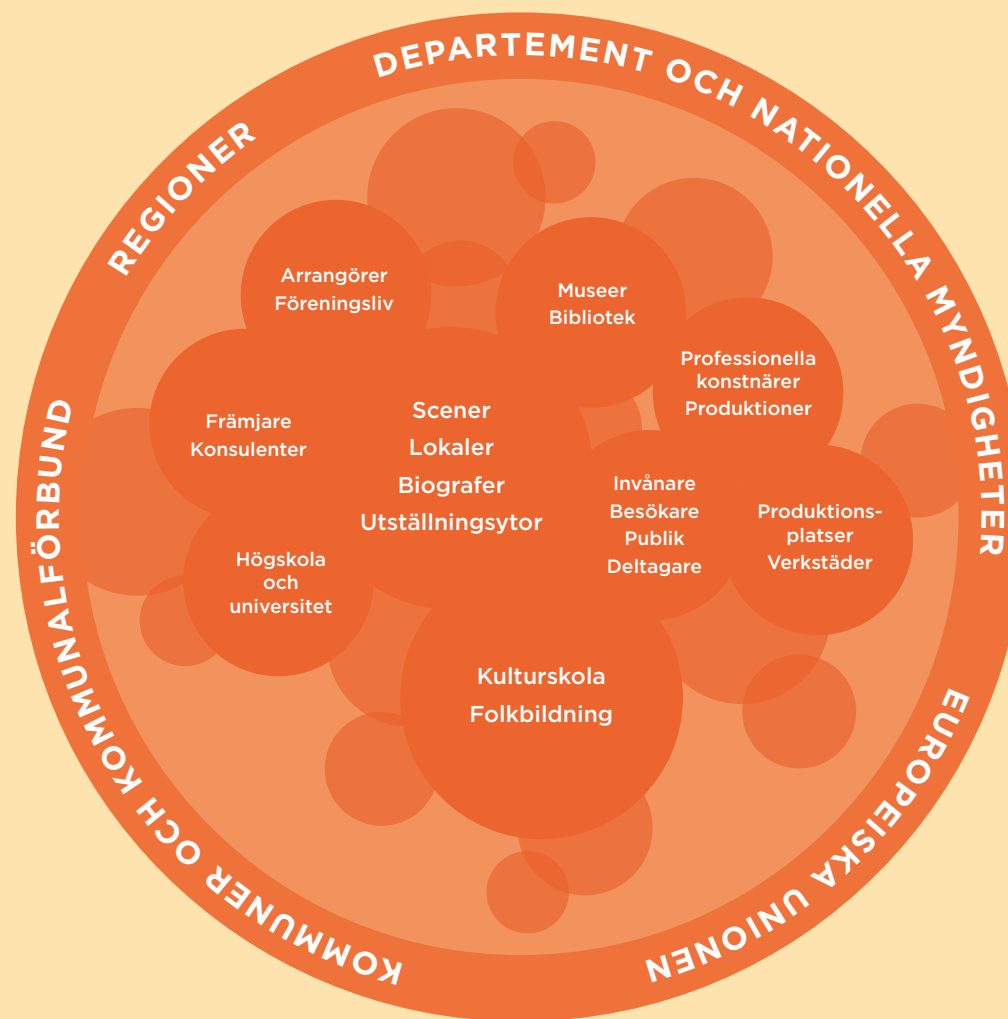
Det fria kulturlivet: De organisationer och enskilda utövare som verkar professionellt inom konst och kultur utanför konst- och kulturinstitutioner.

Det ideella kulturlivet: Personer och organisationer som verkar inom konst och kultur på ideell (oavlönad) basis utifrån sina intressen.

En utökad begreppsdefinition finns i den fullständiga versionen av Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020–2023.

Kulturens infrastruktur

En väl utbyggd och genomtänkt infrastruktur för kulturen bildar ett sammanhållande nät av kulturverksamheter i Västra Götaland. En av kulturnämndens uppgifter är att i samverkan med kommuner, kommunalförbund, stat, EU och verksamheter bidra till en sådan infrastruktur. Strukturen är inte statisk utan bygger på förändring och samspel. Här finns variationer i placering, kompetens och storlek, inom olika specialiteter, nischer och metoder. Mångfald har ett egenvärde. Infrastrukturen är föremål för dialog om hur kulturtillgångar är fördelade och vad som behöver förstärkas.

Regional kulturstrategi för Västra Götaland

Kulturstrategin är till för att skapa en gemensam kulturpolitisk utgångspunkt i Västra Götaland. Den beskriver vilka megatrender som påverkar kulturlivets utveckling, vägledande perspektiv och strategiska områden som ger riktlinjer för hur kulturpolitiken ska genomföras.

› Megatrender förändrar förutsättningarna

De globala megatrenderna berör alla delar av samhället, men är svåra att påverka. De både begränsar och skapar möjligheter för det uppdrag som Västra Götalandsregionen har.

En digitaliserad värld

Den tekniska utvecklingen har revolutionerat hur människor kommunicerar med varandra och hur samhället fungerar ekonomiskt, socialt och – inte minst – kulturellt. Förändringarna innebär större egenmakt och handlingsutrymme för individen. Exempelvis genom att avstånd mellan myndigheter och invånare minskar, och att människor kan organisera sig kring sakfrågor oberoende av geografi. Samtidigt finns baksidor; digitalt utanförskap innebär isolering från det omgivande samhället. Behovet av mellanmänniska möten kvarstår även i en digitaliserad värld.

Ett förändrat klimat

Klimatförändringarna kräver global samverkan av hittills aldrig skådat slag. Konst- och kulturlivet kan bidra genom att mana till diskussion och främja invånarnas möjligheter till klimatmedvetna val. Det kan gälla återbruk och klimatsmart design, likaväl som att uppleva kulturevenemang digitalt och på så vis minska resandet. Inom konsten finns plats för många perspektiv.

Ökade skillnader i samhället

Västra Götaland står inför flera prövningar i nutid och nära framtid. Befolkningen blir större men antalet i arbetsför ålder lägre, vilket skapar utmaningar gällande kompetensförsörjning och skatteintäkter. Klyftor mellan centrum och periferi riskerar att växa till följd av ett ökat fokus på attraktiva städer. Ofrivillig ensamhet bland framför allt äldre ställer nya krav på sociala mötesplatser. Gränsöverskridanden och kulturmöten kan här vara en del av lösningen – med kulturen som ett socialt kitt och konsten som uppmuntrar till nya perspektiv. Trycket på sektoröverskridande samarbeten ökar.

› Fem vägledande perspektiv

Fem perspektiv är vägledande för Västra Götalandsregionens kulturpolitik. Tillsammans ska de fem perspektiven bidra till att invånarna i Västra Götaland kan delta i ett kulturliv som rör och berör just dem.

Västra Götalandsregionen ska de kommande åren vägledas av:

- **Demokratisk öppenhet**

att bidra till att skapa rättvisa förutsättningar för alla att delta i kulturlivet – som publik, deltagare eller genom eget skapande. Perspektivet om demokratisk öppenhet baseras på det nationella kulturpolitiska målet att alla ska ha rätt att delta i kulturlivet och FN:s konventioner om de mänskliga rättigheterna.

- **Konstnärlig kvalitet**

att värna uppfattningen att kvalitet är ett föränderligt och ifrågasatt, men nödvändigt, mål för kulturpolitiken. Kulturpolitiken kan inte själv åstadkomma konstnärlig kvalitet, men den kan skapa bättre eller sämre förutsättningar för innovation och skapande.

- **Social relevans**

att bidra till att skapa livsmiljöer och verksamheter som upplevs som meningsfulla och stimulerande av de som lever och verkar i dem. Social relevans kan enbart skapas genom att involvera de berörda. Västra Götalandsregionen arbetar för ett kulturliv präglat

av jämlikhet, hållbarhet, jämställdhet och mångfald, som värnar konstens egenvärde parallellt med de goda effekter som konst- och kulturuttryck har för samhällsutvecklingen.

- **Ekonomisk potential**

att samverka med andra politikområden med medvetenhet om att kulturens ekonomiska betydelse inte bara ligger i vanligt företagande. Kulturen påverkar ett samhälles och en regions förmåga till utveckling, via såväl det fria kulturlivet som institutioner och föreningsliv.

- **Regional profilering**

att bidra till att ytterligare stärka Västra Götalandsregionen som kulturregion och särskilt framhålla vikten av delaktighet och kvalitet. Kulturellt intressanta platser attraherar både företag och turism, till gagn för platsutveckling.

➤ Fem strategiska områden

För att de vägledande perspektiven ska bli verklighet är fem strategiska områden av särskild vikt. De samspelar med de globala megatrenderna och Västra Götalandsregionens utvecklingsuppdrag.

Vidga deltagandet

Kulturen ska nå och angå invånarna. Västra Götalandsregionen ska, med utgångspunkt i mänskliga rättigheter, arbeta för ett kulturliv som präglas av jämlikhet, jämställdhet och interkulturell dialog. Se kultursatsningar som en del av demokrati- och bildningsarbete. Aktivt och långsiktigt motverka diskriminering och geografiska avstånd som hindrar eller försvårar för människor att delta i kulturlivet. Göra särskilda insatser för barn och unga. Betrakta barn och ungas kulturengagemang ur ett livslångt lärande/skapande perspektiv. Undersöka den ideella kulturens roll för ett inkluderande kulturliv i samspel med det professionella kulturlivet. Interkulturell dialog är ett verktyg för att komma tillrätta med ojämnt deltagande. Den baseras på jämlik dialog mellan olika samhällsgrupper, i syfte att skapa förståelse för och lösa gemensamma samhällsutmaningar.

- **Fokus 2020–2023:**
Öka deltagandet i kulturlivet och stärka barns rättigheter

Människor deltar i kulturlivet av olika skäl, med olika förutsättningar och intressen. Faktorer som kön, etnicitet, ålder, inkomst, utbildning, geografi och funktionsnedsättning påverkar fortfarande graden av deltagande. Förändringen går alltför

långsamt, både sett till det egna skapandet och möjligheten att påverka den offentligt finansierade kulturen. Kulturverksamheter behöver verktyg och metoder för ett jämlikt och vidgat deltagande. Syftet med vidgat deltagande är att bidra till delaktighet och egenmakt samt att bygga en gemensam demokratisk kultur där alla har samma möjligheter att delta. För att uppnå syftet måste beställare och utförare ta hänsyn till faktorer som kan vara av betydelse för individens delaktighet i kulturlivet. FN:s konvention om barnets rättigheter är lag i Sverige från och med den 1 januari 2020. Det innebär bland annat att barn ska ges möjlighet till inflytande och delaktighet efter sina egna förutsättningar i alla frågor som berör barnet samt utrymme för eget skapande. Under strategiperioden behöver ett krafttag tas för barns rättigheter i kulturen. Dels i uppdragsprocesser, uppföljning och kunskapsspridning, dels genom att verksamheter tydligt återkopplar till den politiska nivån. Verksamheter som ska fatta beslut och skapa åtgärder som berör barn ska alltid göra barnkonsekvensanalyser och prövningar av barnets bästa.

Gynna nyskapande

Konst och kultur ska ha förutsättningar att förnyas. Det kan innefatta konstnärligt innehåll, men även forskning, metodik, teknik och organisationsutveckling. Västra Götalandsregionen ska främja förutsättningar för kreativt skapande, relevant forskning och innovativa metoder. Bidra till att förhållandet mellan kulturinstitutioner och det fria kulturlivet kommer till uttryck i produktiv och kreativ samverkan. Stimulera kulturuttryck som utmanar det nuvarande samhället och dess kulturliv. Ha beredskap för de genrer och uttryck vi ännu inte känner till.

- **Fokus 2020–2023:**

- Stärka konstnärers villkor och erkänna ideella krafter**

Stora institutioner i Västra Götaland försörjer hundratals konstnärer varje år. I den konstnärspolitiska utredningen *Konstnär – oavsett villkor?* från 2018 framkommer flera svaga punkter i hur den svenska kulturpolitiken hanterar konstnärers villkor såväl nationellt som regionalt och kommunalt. Konstnärer har en mycket svag inkomstutveckling och tar sällan del av socialförsäkringssystemet. Det strategiska området att gynna nyskapande rimmar väl med de konstnärspolitiska målen som lyfter fram konstens frihet, egenvärde, kvalitet och principen om armlängds avstånd. Särskilt målet att fler politikområden tar ansvar för konstnärernas villkor är relevant för området. Västra Götalandsregionen ska fortsätta värna yttrandefriheten genom att arbeta strategiskt i frågan om hot och hat mot konstnärer. Den ideella kulturens utövare skänker kreativ kraft, sammanhållning och positiva sociala effekter till städer och orter. Samarbeten med det professionella kulturlivet skapar fler arbetstillfällen. För att öka deltagandet och därmed gynna nyskapande är det viktigt att främja och lyfta det ideella kulturlivet. Under strategiperioden ligger särskilt fokus på tillgängliga lokaler, insatser för vuxna ideella utövare och samarbeten mellan det ideella kulturlivet, det professionella kulturlivet och offentliga aktörer. För att uppnå det måste olika administrativa nivåer samverka.

- Utveckla kapaciteter**

Den regionala nivån passar bra i rollen att inspirera till samverkan och lösningar över sektorer. Västra Götalandsregionen ska samla

och samordna förmågor i regionens kulturliv. Inspirera till och understödja samverkan mellan kommuner, verksamheter och deltagare. Utveckla kulturlivet genom ekonomiskt stöd, kunskapsförmedling och nätverkande. Bidra till metodutveckling inom samhällsplanering som, med utgångspunkt från lokalsamhällets behov och resurser, stärker kulturens möjligheter.

- **Fokus 2020–2023: Samverka över politikområden**

För att nå de högt ställda målen om deltagande och hållbarhet i kulturlivet måste olika politikområden samverka. Först då kan kulturpolitiken föras med ett regionalt helhetsperspektiv. På såväl regional, nationell som internationell nivå finns det behov av att bygga upp en gemensam kunskap tillsammans med offentliga organisationer, näringslivet, det fria kulturlivet och det civila samhället.

- Nyttja tekniken**

Digitaliseringen rör sig över traditionella gränser mellan de som skapar och de som tillägnar sig kultur. Västra Götalandsregionen ska använda digitaliseringens revolutionerande möjligheter vad gäller skapande, förmedling av och deltagande i konst- och kulturlivet. Utveckla de digitala kompetenserna. Driva utvecklingen framåt, inte minst inom områden där omvärlden kräver nya kunskaper och kompetenser.

- **Fokus 2020–2023: Stärka den digitala kompetensen**

Att främja ett brett deltagande och utövande av kultur och samtidigt stödja innovation, nyskapande och konstnärlig spets är

fundamentet i den regionala kulturpolitiken. Digital kompetens behöver stärkas inom alla konst- och kulturområden. Digitalisering är ett verktyg för konstnärlig utveckling, tillgänglighet och delaktighet för såväl ideell som professionell kulturverksamhet. Att digitalisering ska vara ett medel och inte ett självändamål står i centrum för kulturpolitiskt agerande på området. Förändringar kopplade till digitalisering och upphovsrätt utmanar förutsättningarna för de professionellt verksamma. De är också ett medel för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i kulturlivet i högre grad.

Öka internationaliseringen

När personer med olika bakgrund och erfarenheter blir delaktiga i kulturlivet utvecklas och berikas kulturen. Västra Götalandsregionen ska vidga och fördjupa kulturutbytet. Vara en del i att motverka främlingsfientlighet och att arbeta med och för interkulturell dialog. Det gäller enskilda konstnärer och festivalers verksamhet, men också genom kunskapsutbyte och fortbildningsinsatser i samverkan med internationella parter som genomförs med minsta möjliga klimatpåverkan. Verka för ett öppet och nyskapande kulturliv via internationella nätverk och organisationer och via dessa öka den europeiska finansieringen. Genom interkulturella insatser uppmärksamma att Västra Götaland omfattar hela världen och på så vis berikas och utvecklas.

● Fokus 2020–2023: Ta tillvara befintliga kontakter och kunskaper

Att på ett strategiskt sätt möta konstnärers och kulturutövares behov av internationalisering, stärka de internationella kontakter som redan finns hos organisationer och kommuner, bättre nyttja existerande internationella nätverk och med kulturens hjälp bidra till den regionala påverkansagendan.

**Regional
kulturplan för
Västra Götaland
2020–2023**

Kulturplanen visar Västra Götalandsregionens prioriteringar för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen. Den är ett verktyg för dialog och samverkan med myndigheter, kommuner och kommunalförbund samt aktörer inom de konst- och kulturområden som ska utvecklas. Den fungerar också som grunden för Västra Götalandsregionens förhandlingar om statliga medel via kultursamverkansmodellen.

Följande områden ingår i kulturplanen:

- Scenkonst (musik, teater, dans, samtida cirkus)
- Gestaltad livsmiljö
- Bild och form
- Slöjd och hantverk
- Natur- och kulturarv och kulturmiljö
- Arkiv
- Film och digitalt berättande
- Litteratur och läsfrämjande
- Bibliotek
- Medier, medie- och informationskunnighet
- Folkbildning
- Kulturskola
- Nationella minoriteter och teckenspråkiga
- Fristad för yttrandefrihet
- Kulturella och kreativa näringar och platsutveckling
- Internationalisering
- Kultur och hälsa
- Idrott

Under planperioden genomsyras kulturplanen av förflyttning, genom utpekade prioriteringar inom varje kulturområde. Dessa prioriteringar finns i sin helhet i den fullständiga versionen av Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020–2023.

Prioriteringarna ligger till grund för kulturnämndens uppdrag och beslut under perioden. Förflyttningen som prioriteringarna avser hänger samman med fokusområdena som beskrivs under respektive strategiområde, se rubriken ”Fem strategiska områden” på sida 11.

Västra Götalandsregionen 2019
Koncernkontoret, koncernavdelning kultur

Kontakta Västra Götalandsregionen: kultur@vgregion.se

På vår hemsida finns den fullständiga versionen av
Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan
2020–2023: www.vgregion.se/kultur

